

ПРЕКУ КОНТРОВЕРЗНОТО БАЧИЛО ДРЖАВАТА ГИ ДЕВАЛВИРА БРАНИТЕЛИТЕ

Во стилот на "Парадоксот на Диоген", во оваа држава повеќе вреди да си овца, отколку човек! Колку и да звучи навредливо, реалноста е токму таа. Овците на Иснифарис Џемаили од Камењане вредат многу повеќе од животите на македонските бранители! За некогаш ова може да биде апсурдно, но фактите говорат сами по себе. За околу 1.000 овци државата на Џемаили му исплати сума од 727.000 евра. Платени беа дури и кантите кои биле наменети за сирењето, а случаите "Карпалак", "Вејце", "Арачиново", семејствата на киднапираниите Македонци... добија минимална и смешна отштета или, пак, сè уште се влечат по судовите. Државата го заборава случајот "Бачило", но за-

тоа, пак, не заборава да побара ревизија на случаите од 2001 година. Апсурдноста оди дотаму што Врховниот суд ги укина пресудите на бранителите и сега тие ќе мораат да ги враќаат парите, и тоа со камата. Фактите говорат и дека некои карија од она што ни се случуваше таа кобна 2001 година. Џемаили ужива во парите кои му ги дадоа Бучковски и јавната правобранителка. А оние другите, треба да ѝ плаќаат на државата зашто се бореа за нејзината одбрана! Но, за да биде парадоксот уште поголем, најбогатиот овчар се дрзена да побара дополнителни 25

милиони евра за претрпен страв на неговите овчари. Ова не е прв пат тој да бара

отштета. И лани се жалел дека во поплавите во Тетовско му се удавиле 220 овци и јаг-

ОВЧАРОТ ЏЕМАИЛИ ПРАТЕНИЧКИ КАНДИДАТ

Сопственикот на обештетеното бачило Иснифарис Џемаили бил кандидат на Демократска алтернатива на парламентарните избори во 1998 година, во Изборната единица 55, која ги опфаќаше селата Боговиње, Брвеница и Камењане. А се спомнува и како еден од корисниците на тајванските кредити, но нема детали дали тој ја исплатил позајмицата.

БЛЕЕЊЕТО НА ОВ ЛЕЛЕКАЊЕТО ЗА

Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

Дали овците на Иснифарис Џемаили настрадаа при гранатирање на неговото бачило или, пак, станува збор за конструиран случај, во кој беа вмешани високи структури на власта? Каде завршија убиените овци, каде и дали воопшто некаде беа закопани? Прецизни одговори на овие прашања нема, но факт е дека некој кари од она што се случуваше во 2001 година.

За околу 1.000 овци на Џемаили државата му исплати сума од 727.000 евра. Беа платени дури и кантите наменети за сирењето, а случаите "Карпалак", "Вејце", "Арачиново", семејствата на киднапираниите Македонци... добија минимална и смешна отштета или, пак, сè уште се влечат по судовите. За разлика од Џемаили, оние кои ја бранеа татковината ќе треба да ѝ платат зашто се бореа за неа. Апсурдноста оди дотаму што Врховниот суд ги укина пресудите на бранителите и сега тие ќе мора да ги враќаат парите, и тоа со камата.

"ТЕРОРИСТИТЕ ГИ 'ИСКРКАА' И ЈАГНИЊАТА ОД ОВЦИТЕ"

"Во Македонија секојдневно се случуваат парадокси. Меѓу најголемите, барем во последниве години, е парадоксот на неидентификување на 2001 година. Дали тоа беше војна, конфликт, инвазија од страна на туѓи непријателски сили, борба на криминалци за освојување територија на која би можеле да ја вршат својата дејност. Дефинитивен одговор треба да дадат надлежните државни органи, но заради своите политички потреби и краткорочните интереси тие постојано одбегнуваат вистински да ја дефинираат 2001 година. На случувањето во 2001 му накалемија дека тоа е конфликт. Конфликт, но меѓу кого, со кого, никој не кажува, иако тоа апсолутно го знаат сите. Во таа 2001 година безбедносните сили на Македонија, кои со Устав се задолжени да го бранат територијалниот интегритет, им се спротивставија на терористите и имаше многу жртви. Жртвите беа бројните загинувања и ранувања, а се однесуваа и на материјалните добра. Во јануари 2002 година се донесе Закон за посебните права на припадниците на безбедносните сили на РМ, жртви на албанскиот тероризам. Со него се дадоа одредени можности за заштита на семејствата на загинатите и ранетите. Бидејќи политиката која беше и причинител за воените дејствија наметна терористите да влезат во политичките структури и како политички актери да влијаат на тамошните работи во законодавниот, извршниот, па дури и во судскиот дел на системот, беше логично тоа да се пренесе и во апсурдноста на постапувањата на одделни судии. Конкретно, тоа се однесува на Основниот суд Скопје 1 - Скопје, каде што сакаат на 2001 година да ѝ дадат обележје како ништо да не се случувало, односно дека правниот систем функционираше. Но, ако имаше почитување на законите тогаш терористите немаше да направат толку злодела. Односот на судот кон таа ситуација овозможуваше да

ниња. Иако станува збор за огромна сума, која тогашниот министер за одбрана, Владо Бучковски, му ја исплатил на Џемаили, сепак овој случај предизвика и многу контроверзи, но и сомневања дали воопшто имало гранатирање на неговото бачило во Камењане? Нашите извори говорат дека за секое гранатирање, каде и да било, се води дневник и точно се знае дали и од која кота тоа е извршено. Конкретно, за овој случај тие се сомневаат дека такво нешто воопшто се случило. Дека нешто не е в ред потврдува и фактот дека и лично сопственикот на бачилото не знае кога точно му го гранатирале. проблемот е во тоа што меѓу двата датума, кои тој ги пријавил, има "дупка" од цели

шест месеци. Дури и поранешни припадници на АРМ обелоденија дека бачилото на Џемаили не било гранатирано и оти хеликоптерите на АРМ не дејствувале на 27 јуни 2001 година на Шар Планина. Според нив, целиот случај е конструиран. Оваа област била следена со патролирање на хеликоптерите во кој имало мешан украинско-македонски екипаж. Целата област кон границата на Косово била минирана и не се исклучува можноста овците дагинеле од активирањето на мините. Сепак, велат тие, и да се случувало такво нешто, не можело да стане збор за огромен број овци, зошто овчарите знаеле дека пасиштата во граничната зона се минирани. Ставот на Мини-

стерството за одбрана за овој случај е дека тоа е воена тајна, не биле надлежни тие, туку Јавното правобранителство.

Како и да е, случајот "Бачило" е заплеткан, исполнет со многу прашања без одговори. Всушност, колкава штета била направена на бачилото на Иснифарис Џемаили се утврдувало дури три години подоцна. Но, не на лице место, туку врз основа на судска документација. Владимир Џабирски, поранешен министер за земјоделство, кој бил еден од тројцата во тимот експерти, кои го вршеле вештачењето, изјави дека врз основа на документите кои им ги сервирал судот, тројцата професори пресметале дека една овца чинела 70 евра.

При гранатирањето на бачилото, Џемаили имал околу 1.000 овци, значи 70.000 евра. Но, на прашањето како се дошло до огромниот износ од 727.000 евра, нема одговор.

Сепак, Џемаили си ги доби бараните пари, во меѓувреме ги зеде и каматите за нив, а досега ниту една државна институција нема побарано објаснување зошто неговите овци се најскапи. Во отсуство на одговорот за тоа кој ги преплатил овците, топката се префрла меѓу тогашниот министер за одбрана, и сега актуелен премиер, Врховниот суд и Правобранителството. На потег е Антикоруписката комисија, која најави дека до крајот на неделата ќе го расветли целиот случај.

ЦИТЕ ПОВРЕДНО ОД МАКЕДОНСКИТЕ ЧЕДА

ИГНАТ ПАНЧЕВСКИ

има неизедначени ставови по прашање на штетите кои се направени од страна на терористите. Согласно позитивните законски прописи кај нас, доколку штетникот не се идентификува, кога ја причинува штетата, тогаш државата е таа која ја надоместува штетата. Поради тоа, по завршувањето на воените дејствија во 2001 година, многумина се обратија до судовите со намера да си ја надоместат штетата од државата, која им е предизвикана не само на нивните имоти, туку и од здобивањето тешки телесни повреди, разни душевни растројства, вклучувајќи го и загинавањето на голем број припадници на безбедносните сили на РМ, во чиј состав беа припадници од АРМ и од Министерството за внатрешни работи.

Сепак, ќе го третираме само проблемот кој го наметнува различното пристапување на судовите во рамките на една иста криминална ситуација. Во овој поглед за пример ќе го земеме Вејце, каде на 28 април 2001 година на ова место на Шар Планина беа масакрирани 8 припадници на безбедносните сили на РМ, 4 од Армијата и 4 од полицијата. Настанот е ист за сите родители, болката е иста. Тогаш државата правеше некој напор да ја ублажи болката на семејствата, давајќи им одредени парични износи колку да ги покријат погребните трошоци. Меѓутоа, некои "мудреци" од Армијата мислеле дека се случуваат сообраќајни незгоди, па на овие семејства, непосредно по закопувањето на мртвите тела на своите најблиски, им давале да потпишат спогодби со кои им ги надоместувале материјалната и нематеријалната штета. Бил одреден износ од по 250.000 денари за таткото, мајката, братот... на загинатиот. Работата ја претвориле во краен невкус, како да станува збор за спогодување за надомест на штета од сообраќајка. По предметите каде што родителите на загинатите припадници на безбедносните сили од полицијата издејствувале да имаат пристап за настанот, беа досудени и одредени отштети, кои правосилно се завршени како предмети. Во конкретниот случај, слободно можам да кажам, тоа е семејството на Живоко Божиновски, чиј син Марјан загина на 28 април во Вејце. Со своја пресуда Основниот суд Скопје 1 - Скопје на неговите родители им досуди износ од по 800.000 денари на секој член од семејството, односно 2.400.000 денари вкупен износ на штета. Не станува збор за тоа дали отштетата е голема или мала, таа е досудена. Сега, паралелно на ова, за истиот настан, за масакрирањето на лицето Игор Костески, во овој Суд е водена постапка за надомест на штета. Родителите на масакрираниот Игор ја тужат државата, односно Министерството за одбрана и во оваа постапка е одбиено тужбеното барање. На родителите на загинатото момче не им следува отштета, бидејќи веднаш по закопувањето на синот од Минис-

терството за одбрана им дале да ја потпишат спогодбата. Министерството сметало дека треба да ја искористи ужасната болка и тага по чедата, за и на ваков начин да ги изманипулира родителите да ги потпишат спогодбите. На оваа пресуда за припадник на безбедносните сили на РМ од Армијата, поднесена е жалба, која е одбиена како неоснована од второстепениот суд. Семејството Костески се обратило и до Врховниот суд. Значи, во рамките на иста ситуација, при постапување на ист Суд, има различни судски одлуки. Судиите, колку и да се оправдуваат дека правилно одлучиле и во едниот и во другиот случај, сепак нивната пресуда е потврдена и од Врховниот суд. Всушност, тоа е апсурд, бидејќи тука не треба да има индивидуален пристап кон еден ист настан, затоа што не станува збор за докторат или за магистратура, туку за настан кој со својата свирепост го обиколи цел свет. А, нашите судии сметаа дека овие родители не преживеале никаква душевна болка, стрес за масакрирањето на нивните момчиња. Јавното правобранителство сметало дека треба да ги заштити интересите на државата, но од што и од кого? Од родителите на масакрираните момчиња од Вејце? Тоа е срам, дури и за сообраќајки се досудуваат поголеми отштети. Со одлуката на Врховниот суд е запечатена судбината и не постои правно средство како работата да се врати назад, а ако овие момчиња не беа на браникот на одбраната на државата, воопшто не сум сигурен дека и овие судии ќе имаа можност да судат во судници, канцеларии. Во овој контекст, еве и една друга дигресија, наводното случување со уништување на 900 овци и со не знам колку коњи на Шар Планина. Овој ист скопски суд, кој не дозволува да се надомести штетата за тагата на родителите, дозволува да се надомести штетата за тагата на овчарот за своите овци. Во што е апсурдот? Да беа овците писмени, веројатно Министерството за одбрана ќе им дадеше да потпишат спогодба да се откажат од правото на натамошни побарувања за отштета. Ама бидејќи овците се неписмени, овчарот си го остварил своето право. За разлика од овците, во Судот одеа родителите на починатите, и бидејќи беа писмени МО им 'тутнало' спогодба да ја потпишат и да ги изгубат своите права. Всушност, овците ги изеле терористите на Шар Планина. Значи, Основен суд Скопје 1 - Скопје, односно судиите во овој Суд или, пак, одделни судии претпочитуваат повеќе да ги вреднуваат овците отколку луѓето. Во овој контекст не изразувам никакви сомневања, бидејќи не сум учесник во предметот за надоместок на штета за изгубените овци, туку само правам паралела во однесувањето на некои судии од овој скопски суд во однос на ценењето на болката на семејствата на масакрираните деца во 2001 година. Ова е едниот аспект, втор аспект е дека во

јавноста се наметнува една вистина, односно дека ставот на Врховниот суд на РМ, бил оти учесниците во воените настани во 2001 година немаат право на надомест на штета. Тоа апсолутно е неточно, во некои конкретни предмети, еве овој за семејството Костески, Врховниот суд се изразува негативно, но за разлика од него, Уставниот суд на РМ има свој став, па вели дека семејствата и припадниците на безбедносните сили имаат право на надомест освен по Законот за облигациони односи, и по Законот за посебните права. Значи, по два основа, Уставниот суд смета дека треба штетата да биде надоместувана. Сега се спори пресудата на семејството Божиновски. Јавното обвинителство е на став дека таа пресуда треба да се поништи и дека на родителите не им следува надомест за штета за душевната болка која ја имаат преживеано и сè уште ја преживуваат затоа што требало да биде заштитен Буџетот на државата, а всушност предмет на заштита се луѓето. Ставот на Јавното правобранителство е да не даваат пари, што е нон сенс, без оглед што овците си ги изеле терористите. Но, не дека јавноста ќе знаеше дека погинале овците, туку ќе имаше и штавени кожи од еден тон, ќе имаше дупка во која ќе беа закопани изгорените или полузапалините овци. Зошто и како во таа комбинација влегол Основниот суд Скопје 1 - Скопје, не можам да спекулирам, бидејќи не сум бил учесник во тој предмет. Сигурно дека се работи за некаков дил, работите се повеќе од јасни, вмешани се прстите на заинтересираните луѓе кои побрзаа да се направи исплатата. Но, има и друга димензија. Со овие пари досудени за 'Бачило' можат да се купат овци, помалку или повеќе на број, но со кои и какви пари државата ќе им помогне на родителите да си 'купат' деца на возраст од дваесеттина години? Не постои вредносен критериум. Во конкретниот случај, кога судиите судат предмети за припадници на безбедносните сили, немаат ниту тронка свест и одговорност, ниту професионална доблест правилно да ги оценуваат нештата. Јавната правобранителка треба да ја штити државата, но од кого? На една страна се безбедносните сили, а од спротивната страна се лицата од кои државата треба да си го заштити територијалниот интегритет. Државата имала интерес и преку Правобранителството и Обвинителството и преку Армијата и полицијата да направи сè за да го заштити системот. Сега произлегува дека оние другите имаат право на надомест на штета, што е нон сенс. Измешани се лончињата, но тие никако не смеат да се мешаат во Судот. 2001 година сè уште на сите ни е свежа, а дел од судиите и не беа во Скопје во времето на воените настани, по различни изговори, а согласно со Уставот имаа обврска како доброволни органи да служат за одбрана на државата", вели адвокатот Игнат Панчевски.

ЗОЈА ЛЕГА СТАНОЕВСКА: "НЕ СМЕТАМ ДЕКА ОТШТЕТАТА Е ПРЕГОЛЕМА"

"Јас сум подготвен, ако се покаже дека како министер за одбрана ме лажело Јавното правобранителство и сега како претседател на Владата ме лажело, најлесно што можеме да направиме е да го разрешиме јавниот правобранител и да поведеме постапка за испитување на неговата одговорност. Но, што ќе се случи, јас не сакам да се конфронтирам со судството, но Врховниот суд отвори дилема", изјави Владо Бучковски.

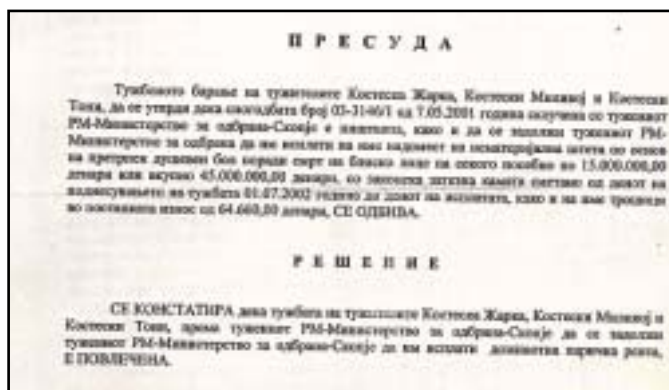
"Врховниот суд никогаш не лаже", вели претседателот на судот Дане Илиев. Правобранителката не поднела жалба за случајот "Бачило".

"Не сметам дека отштетата е преголема, бидејќи висината на штетата е утврдена од

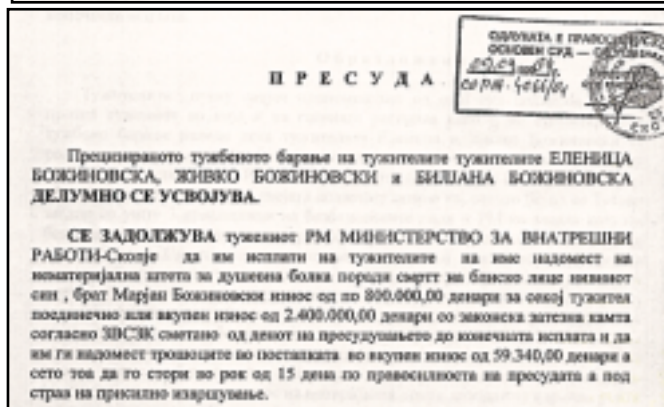
страна на овластени стручни лица. Случајот од чисто граѓанско-имотно-правен спор меѓу физичко лице и државата

доби непотребни политички димензии, кои негативно се одразуваат на професионалното работење на Јавното правобранителство и се урива неговиот углед. Не сметам дека сум жртва на политиката. Не чувствувам никаква одговорност, затоа што совесно, чесно и професионално, со должно внимание како за еден предмет, така и за сите предмети, 47.000 кои се во работа во судовите во Јавното правобранителство, совесно и чесно, и без никакви непотребни одолговлекувања се водат постапките", изјави Зоја Лега Станоевска, јавен правобранител.

НА СЕМЕЈСТВОТО КОСТЕСКИ НЕ МУ СЛЕДУВАЛА ОТШТЕТА

СЕ СПОРИ ПРЕСУДАТА ЗА СЕМЕЈСТВОТО БОЖИНОВСКИ

"ОВЧИТЕ 727.000 ЕВРА ЗА 'ПЕНЗИОНИРАНИТЕ' БОРЦИ НА ОНА"

"ТМРО реагира на исплатата на 727.000 евра од страна на државата на овчарот Иснифарис Џемаили и смета дека тие пари биле наменети за пензиите за борците на ОНА, бидејќи самиот тој рече дека од државата ќе бара уште 25 милиони евра за претрпен страв. Доброупатените кругови кај албанските политички партии знаат дека тоа е сумата која власта ја има договорено со ДУИ за исплата на отштета на семејствата на загинатите припадници на УЧК. Сметаме дека тука е направен дил меѓу СДСМ и ДУИ. Сметаме дека 16 грабежи за неполни дванаесет месеци од 'Македонски пошти', чиј директор е од ДУИ, Јакупи, не е ништо друго туку смислен договор за исплата на месечните пензии на припадниците на ОНА. Ниедно од тие 16 разбојништва не е откриено и расчистено, не се знае сторителот на делото, а штом тоа е непознато, јасно е дека се работи за игра. ТМРО смета дека случајот 'Бачило' е конструиран и монтиран, бидејќи ниту се исцрпени сите вонредни правни лекови, ниту предметот е донесен до Врховниот суд, ниту е логично 929 овци да бидат, наводно, уништени од две "БР 57" руски ракети со разорна моќ од 5 метри во ширина. Тоа значи дека такво нешто технички е невозможно, дури и да имало таков напад, а сите индикации кажуваат дека немало", вели портпаролот на ТМРО, Слободан Лаковски.

Ванчо Шехтански, претседател на оваа партија и адвокат, вели: "Во однос на одлуката на Врховниот суд за враќање на средствата кои ги зеле бранителите од конфликтот во 2001 година, сега по 4-5 години или 2-3 години од завршувањето на постапките кои ги водеа пред Судот, ТМРО смета дека Судот прави државен удар со несогледливи последици. Со ставање вон сила на Законот за облигации и влегување во сила на Законот за посебни права на припадниците на безбедносните сили и со настојувањето на ДУИ во тој Закон во член

ВАНЧО ШЕХТАНСКИ

7 да ги вметне и припадниците на УЧК, се издначуваат правата на ОНА и на македонските бранители. По тој Закон за посебни права, оние кои учествувале во конфликтот во 2001 година ќе имаат предност при вработување, а нели со законските измени ќе станат исти и македонската и албанската страна, тоа значи дека Владата ќе го оправда вработувањето на 7.000 албански припадници на ОНА во МВР и во Армијата. Со тоа се прави невиден преседан на начин што се легализира антиуставната борба за голема Албанија.

Семејствата на киднапираните Македонци треба да дадат 24.000 евра за да си ги земат парите кои законски им следуваат. Тука никој ништо не реагира, државата не исплатува, иако е должна тоа да го направи. Но, ќе исплати и тоа на тој начин што прво засегнатите ќе треба да ги уплатат тие илјадници евра, а потоа државата да им ги исплати парите кои сами ќе си ги соберат".